

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY LUBOMIERZ

ZAŁĄCZNIK NR 1

**UCHWAŁA NR XXXIX/203/17
RADY MIEJSKIEJ GMINY LUBOMIERZ
Z DNIA 25 PAŹDZIERNIKA 2017 R.**

CZĘŚĆ A	5
WSTĘP.....	5
WPROWADZENIE	6
PODSTAWA PRAWNA	9
CZĘŚĆ B.....	10
UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO	10
1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU	11
2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY.....	15
3. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	15
3.1. Rolnictwo i leśnictwo.....	15
3.2. Zasoby środowiska przyrodniczego	17
3.2. Tereny i obiekty chronione	27
3.3. Krajobraz, w tym krajobraz kulturowy	32
4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	34
4a. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH.....	39
5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	39
5.1. Demografia.....	39
5.2. Mieszkalnictwo	45
5.3. Rynek pracy	45
5.4. Oświata i wychowanie	46
5.5. Ochrona zdrowia i opieka społeczna.....	48
5.6. Kultura i sport	48
5.7. Dotychczasowa struktura i stan gospodarki	49
5.8. Działalność produkcyjna, handel, gastronomia, usługi	53
6. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA.....	53
7. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	53
7.1. Potrzeby gminy	53
7.2. Możliwości rozwoju gminy.....	54
7.3. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	56
7.4. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych.....	62
8. STAN PRAWNY GRUNTÓW.....	63
9. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	64
10. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH.....	64
11. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODDZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODDZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	64
12. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	66
13. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI	66
13.4. Komunikacja drogowa	66
13.5. Komunikacja kolejowa.....	67
13.6. Komunikacja zbiorowa	67
14. STAN INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	67
14.4. Zaopatrzenie w wodę	67
14.5. Odprowadzenie i unieszkodliwianie ścieków	68
14.6. Gospodarka odpadami.....	69
14.7. Zaopatrzenie w gaz	70
14.8. Gospodarka ciepłota	70
14.9. Elektroenergetyka	70
14.10. Telekomunikacja.....	70
15. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.....	70
16. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ.....	71
17. SYNTENZA	71

CZĘŚĆ C.	74
KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO	74
1. MISJA GMINY	75
2. CELE STUDIUM	75
3. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO	77
3.1. Zmiany w strukturze użytkowania gruntów i w układach osadniczych	77
3.2. Zmiany w układzie komunikacyjnym	78
3.3. Zmiany w systemach infrastruktury technicznej	78
3.4. Zapotrzebowanie na nową zabudowę, na podstawie bilansów terenów zgodnie z §10 ust.5 pkt 1-7 ..	79
4. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁACZONE SPOD ZABUDOWY	80
4.1. Ogólne zasady kształtowania układu funkcjonalno-przestrzennego	80
4.2. Funkcjonalne jednostki terenowe - szczegółowe zasady i standardy zagospodarowania	80
4.3. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.	86
5. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK	87
5.1. Obszary i obiekty podlegające ochronie na podstawie przepisów odrębnych	87
5.2. Zasady ochrony krajobrazu kulturowego	88
5.3. Strefy uzdrowiskowe	88
5.4. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	89
6. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	90
6.1. Obiekty i zespoły wpisane do rejestru zabytków	90
6.2. Obiekty ujęte w wykazie gminnej ewidencji zabytków	90
6.3. Stanowiska archeologiczne	91
6.4. Strefa „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej	91
6.5. Strefa „B” ochrony historycznego układu urbanistycznego	92
6.6. Strefa „E” ochrony ekspozycji	93
6.7. Strefa „K” ochrony krajobrazu	94
6.8. Strefa „OW” obserwacji archeologicznej	94
6.9. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	94
7. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI	95
7.1. Układ i hierarchia ważniejszych dróg	95
7.2. Ustalenia dotyczące pozostałych zagadnień związanych z komunikacją i transportem	97
7.3. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	97
8. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	98
8.1. Zasady wyposażenia w zakresie infrastruktury technicznej	98
8.2. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.	99
9. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	99
10. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1	100
11. OBSZARY, NA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZANIE MPZP NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	101
12. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MPZP, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE	101
13. KIERUNKI ROZWOJU TURYSTYKI, WYPOCZYNKU I REKREACJI	104
14. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	106
15. KIERUNKI ROZWOJU USŁUG I DZIAŁALNOŚCI PRODUKCYJNEJ ORAZ EKSPLOATACJI SUROWCÓW	108
16. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	109
17. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	109
18. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH	110

19. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENÍ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI.....	110
20. OBSZARY ZDEGRADOWANE	110
21. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	110
22. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA	110
23. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM OBJAŚNIAJĄCYM PRZYJĘTE ROZWIĄZANIA	110

CZĘŚĆ A

WSTĘP

WPROWADZENIE

Niniejsze opracowanie stanowi drugą całościową edycję tego typu dokumentu w gminie Lubomierz. Stanowi ono zmianę dotychczas obowiązującego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Lubomierz” (zwanego dalej Studium), zatwierdzonego Uchwałą Nr XXII/123/96 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z dnia 28 lutego 1996 r. ze zmianami uchwalonymi Uchwałą Nr XXXVI 11/173/08 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z dnia 29 grudnia 2008 r., Uchwałą Nr 111/9/10 z dnia 29 grudnia 2010 r. oraz Uchwałą nr XIX/114/12 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z dnia 25 kwietnia 2012 r., Pierwotną wersję Studium z 1996 r. sporządzono w Jeleniogórskim Biurze Planowania i Projektowania, pod kierunkiem Janusza Korzenia. Było to pierwsze opracowanie tego typu w gminie, sporządzone na mocy ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r. (tekst jednolity z 1999 r., Dz. U. Nr 15, poz.139). Zmiany pierwotnej wersji Studium dokonano już pod rządami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zmiany pierwotnej wersji Studium miały charakter fragmentaryczny zarówno w wymiarze przestrzennym, jak i merytorycznym. Obejmowały bowiem stosunkowo niewielkie obszary i obejmowały konkretne działki z przeznaczeniem głównie na cele zabudowy mieszkaniowej i usług. W wyniku tych zmian powstał jednolity tekst Studium. Ujednolicono wówczas także rysunek Studium pt. „Kierunki rozwoju przestrzennego”.

Niniejsze Studium jest całkowicie nowym dokumentem, stanowiącym kontynuację myśli planistycznej, zawartej w dotychczasowym Studium. Zmiana, jaką wprowadzono w stosunku do dotychczasowego Studium, ma charakter kompleksowy. Dokonano jej zarówno w części dotyczącej uwarunkowań (co wynikało głównie z potrzeby aktualizacji danych statystycznych, ale także z konieczności uwzględnienia sporządzonych w międzyczasie różnych gminnych dokumentów planistycznych - strategii, programów, planów - w tym miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ale także z potrzeby weryfikacji niektórych tez diagnozy), jak i w części dotyczącej kierunków polityki przestrzennej. Zmieniono także układ i zakres dokumentu, stosownie do wymogów wynikających z obecnie obowiązujących przepisów.

Przystąpienie do niniejszej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Lubomierz wynikało m.in. z:

- wejścia w życie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz.U.2017, poz.1073),

- wejścia w życie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233),
- przyjęcia różnych dokumentów dotyczących gospodarki przestrzennej w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- zmieniających się zewnętrznych uwarunkowań społeczno-gospodarczych (w tym w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej),
- potrzeby wskazania dodatkowych terenów przeznaczonych pod zabudowę osadniczą,
- potrzeby modernizacji i usprawnienia układu komunikacyjnego gminy oraz infrastruktury technicznej,
- potrzeby aktualizacji innych rozwiązań planistycznych.

Przy sporządzaniu Studium uwzględniono w szczególności ustalenia:

- Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, ogłoszonej przez Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. (M.P. 2012 Nr 239, poz. 252),
- Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku, przyjętej Uchwałą Nr XXXII/932/13 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 lutego 2013 r.,
- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, przyjętego Uchwałą Nr XLVIII/1622/2014 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 marca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Doln. Z dnia 22 maja 2014 r. poz. 2448)
- Rozporządzenia Wojewody Dolnośląskiego w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego Doliny Bobru i jego otuliny z dnia 23 marca 2001r. (Dz. U. Woj. Doln. 2001, Nr 28, poz. 278)
- Uchwały Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr LX/1083/10 z dnia 30 września 2010r. w sprawie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru (Dz. Urz. Woj. Doln., Nr 192, poz 2903)

Studium jest podstawowym dokumentem dla władz samorządowych gminy, na podstawie którego prowadzona ma być polityka i strategia działań zarówno w sferze zagospodarowania przestrzennego, jak i innych dziedzin, które bezpośrednio lub pośrednio wpływają na kształtowanie struktury przestrzennej i układu funkcjonalno-przestrzennego (w tym zwłaszcza w sferach społeczno-gospodarczej i ekologicznej). W przypadku istotnych zmian uwarunkowań lub dokonania znaczących odstępstw od ustaleń niniejszego Studium, należy przystąpić do kolejnych jego aktualizacji. Między innymi dlatego celowe jest dokonywanie

oceny aktualności Studium co najmniej raz w ciągu kadencji Rady Gminy, co wynika także z obowiązujących przepisów.

Zgodnie z wymogami ustawowymi (art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym; (Dz. U. 2017.1073) Studium składa się z części tekstowej i graficznej. Tekst niniejszego Studium podzielono na trzy części. Pierwsza z nich („A”) zawiera wstępne informacje m.in. o zawartości dokumentu, jego roli (niniejszy rozdział), podstawie prawnej jego sporządzenia oraz o podstawowych celach Studium. W części drugiej („B”) przedstawiono uwarunkowania rozwoju przestrzennego, w podziale na rozdziały branżowe, pogrupowane w działach: na uwarunkowania środowiskowe, uwarunkowania społeczno-gospodarcze oraz uwarunkowania wynikające z istniejącego zagospodarowania przestrzennego i struktury własności gruntów. W ostatniej, trzeciej części („C”) określono kierunki rozwoju przestrzennego, ujęte w poszczególnych rozdziałach.

Niniejsze Studium składa się z części tekstowej, stanowiącej załącznik nr 1 do Uchwały oraz rysunku studium w skali 1:10 000 „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” stanowiącym załącznik nr 2 do Uchwały. Natomiast mapy uwarunkowań w skali 1:50 000 zostały włączone do tekstu i obejmują następujące mapy:

1. Ochrona środowiska przyrodniczego
2. Ochrona walorów kulturowych i krajobrazowych
3. Zagospodarowanie przestrzenne
4. Komunikacja oraz infrastruktura techniczna

Uwarunkowania sporządzono przy wykorzystaniu obowiązującego studium zatwierdzonego Uchwałą Nr XXI 1/123/96 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z dnia 28 lutego 1996 r. ze zmianami. Ze studium tego przyjęto podstawowy zakres uwarunkowań, natomiast został on zmodyfikowany pod względem merytorycznym. Uwzględniono zmiany jakie nastąpiły na przestrzeni lat 2006 – 2016. Dokonano weryfikacji w zakresie: ochrony przyrody, zagrożenia powodziowego, ochrony walorów kulturowych, zagospodarowania przestrzennego oraz komunikacji i infrastruktury technicznej.

W analizach prowadzących do określenia uwarunkowań przyjęto, jako bazowe, dane statystyczne GUS z 2015 r. (lub z lat wcześniejszych - w przypadku braku aktualniejszych danych). Dane te wykorzystano głównie przy dokonywaniu porównań w szerszym kontekście przestrzennym (powiatowym lub wojewódzkim) oraz identyfikacji niektórych procesów dynamicznych (np. ruch liczebności populacji i prognoza demograficzna). Dla określenia tzw. „stanu istniejącego” niektórych elementów środowiska, społeczności lokalnej, stanu

prawnego, infrastruktury technicznej czy gospodarki i zagospodarowania terenów przedstawiono dane z lat wcześniejszych uzyskane z Urzędu Gminy i Miasta Lubomierz lub od innych podmiotów, w tym m.in. dyrekcji placówek edukacji, zarządców sieci infrastruktury technicznej oraz dróg. Ponadto, część danych i informacji zaczerpnięto ze stron internetowych.

Przeanalizowano uwarunkowania w zakresie lokalizacji odnawialnych źródeł energii w kontekście opracowania „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim” wykonanego przez Instytut Rozwoju Terytorialnego, przyjętego uchwałą Nr 4857/III/10 Zarządu Województwa Dolnośląskiego dnia 31 sierpnia 2010 r. oraz zaktualizowanego w 2011 r. – Uchwała Nr 208/IV/12 z dnia 3.04.2012 r. Na podstawie tego opracowania stwierdzono, że gmina Lubomierz położona jest na obszarze wysokiego ryzyka lokalizacji elektrowni wiatrowych (niebezpieczne – kategoria II).

Na podstawie materiałów pozyskanych z RZGW sprawdzono obszary szczególnego zagrożenia powodzią w granicach całej gminy.

Na potrzeby niniejszego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zostało sporządzone opracowanie ekofizjograficzne, przez Zakład Ochrony Środowiska DECYBEL, pod kierunkiem Andrzeja Kurpiewskiego.

Gmina Lubomierz posiada Gminną Ewidencję Zabytków obejmującą miasto i całą gminę, opracowaną w 2013 r.

PODSTAWA PRAWNA

Podstawę prawną niniejszego opracowania stanowi art. 10 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2017.1073) oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233).

Formalnym aktem otwierającym prace nad tym Studium była Uchwała Nr XVII/85/16 Rady Miejskiej Gminy Lubomierz z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Lubomierz.

Projekt niniejszego Studium został opracowany przez firmę Urbanistyka i Architektura spółka z o.o., pod kierunkiem mgr Urszuli Kuncewicz.

CZĘŚĆ B.

UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

1. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU

Administracyjnie gmina Lubomierz zajmuje centralną część powiatu lwóweckiego, w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego. Od północy graniczy z gminą Lwówek Śląski, od wschodu z gminą Wleń, od południa z gminami Jeżów Sudecki i Stara Kamienica, od południowego-zachodu z gminą Mirsk, a od zachodu z gminą Gryfów Śląski. Gmina Lubomierz ma charakter miejsko-wiejski i składa się z 13 sołectw oraz miasta Lubomierz. Ewidencyjnie gmina podzielona jest na 14 obrębów. W tabeli 1 przedstawiono podstawowe wielkości charakteryzujące poszczególne jednostki strukturalne.

Tabela 1 - Podstawowe wielkości charakteryzujące jednostki strukturalne na terenie gminy

Jednostka strukturalna	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy	Liczba mieszkańców	% ludności obszaru opracowania	Gęstość zaludnienia [osoby/km ²]
Lubomierz miasto	805	6,2%	1802	30,4%	224
Chmieleń	1225	9,4%	495	8,4%	40
Golejów	789	6,0%	222	3,8%	28
Janice	471	3,6%	102	1,7%	22
Maciejowiec	775	5,9%	149	2,5%	19
Milęcice	704	5,4%	213	3,6%	30
Oleszna Podgórska	1575	12,1%	512	8,6%	33
Pasiecznik z Zalesiem	1528	11,7%	567	9,6%	37
Pławna Dolna oraz Pławna Górna	2365	18,1%	898	15,2%	38
Pokrzywnik	328	2,5%	83	1,4%	25
Popielówek	564	4,3%	109	1,8%	19
Radoniów	564	4,3%	281	4,7%	50
Wojciechów	1360	10,4%	487	8,2%	36
Razem	13053	100,0%	5920	100,0%	45

źródło: ewidencja ludności (dane na dzień 02-06-2016) – Urząd Miasta i Gminy Lubomierz

Rysunek 1 - Gmina Lubomierz oraz granice gmin ościennych

źródło: opracowanie własne

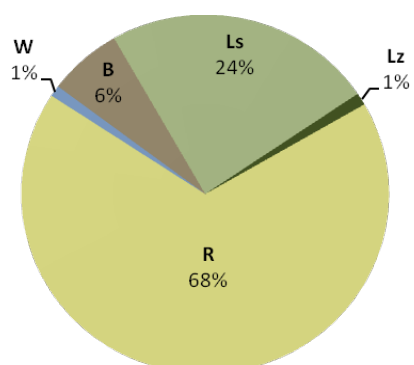
Układ zagospodarowania terenu objętego opracowaniem odzwierciedla struktura użytkowania gruntów w 2016 roku. Według ewidencji wykorzystania gruntów w październiku 2016 roku, uzyskanej w Urzędzie Gminy [Zestawienie klasoużytków w obrębach] powierzchnia ewidencyjna terenu objętego opracowaniem wynosi 13003,5 ha, przy czym:

- Użytki rolne (R) zajmują 8771,3 ha, co stanowi 67,5% pow. ogólnej obszaru,
- Grunty pod lasami (Ls) – 3089,4 ha, to jest 23,8% pow. ogólnej,
- Grunty zadrzewione i zakrzaczone (Lz) – 143,6 ha, to jest 1,1% pow. ogólnej,
- Grunty pod wodami (W) – 124,3 ha – 1,0 % pow. ogólnej
- Tereny zabudowane i zurbanizowane (B) – 838,8 ha, to jest 6,5% powierzchni ogólnej obszaru, w tym:

- tereny mieszkaniowe: 288,4 ha, co stanowi 34,4% pow. zabudowanej,
- tereny przemysłowe: 1 ha – 0,1% pow. zabudowanej,
- tereny rekreacyjne i wypoczynkowe: 15,9 ha – 1,9% pow. zabudowanej,
- inne tereny zabudowane: 19,7 ha – 2,4% pow. zabudowanej,
- tereny niezabudowane - 19 ha – 3,8% pow. zabudowanej,
- tereny kopalniane: 20,8 ha – 2,5% pow. zurbanizowanej,
- drogi: 442,4 ha, to jest 52,7% powierzchni zurbanizowanej,
- tereny kolejowe oraz tereny różne: 38,9 ha, co stanowi 4,6 % pow. zurbanizowanej.

Przestrzeń objęta opracowaniem jest zatem zdominowana przez użytki rolne. Tereny zainwestowane zajmują łącznie tylko 6,5% powierzchni tej części gminy. Wśród terenów zabudowanych największy procent zajmują tereny komunikacyjne. Obiekty przemysłowe zajmują zaledwie 1 ha [źródło: Zestawienie klasoużytków 2016].

Wykres 1 – Struktura użytkowania gruntów

Struktura użytkowania gruntów na terenie opracowania jest nieco odmienna do struktury ich użytkowania w całym województwie. Zauważyć można znacznie wyższy odsetek gruntów ornych a niższy odsetek sadów, znacznie niższy jest odsetek gruntów pod lasami, łąk i pastwisk, ale również niższy jest odsetek gruntów zainwestowanych i nieużytków. Świadczy to o zdecydowanie rolniczym charakterze gminy.

Tereny komunikacyjne zajmują ponad połowę zabudowanych gruntów gminy. Głównymi drogami przebiegającymi przez teren gminy Lubomierz są: droga krajowa nr 30 (DK30) łącząca Jelenią Górę (DK3) ze Zgorzelcem (A4) oraz droga wojewódzka nr 297 łącząca DK30 z Nową Solą (S3).

Gmina Lubomierz nie jest w pełni zwodociągowana. W mieście Lubomierz korzystający z wodociągu stanowią 97,8 % ogółu ludności, natomiast na obszarze wiejskim gminy jest to tylko 10,8% [dane GUS: <http://stat.gov.pl/>, dostęp 16 listopad 2016].

Gmina Lubomierz nie jest w pełni skanalizowana. W mieście Lubomierz korzystający z kanalizacji stanowią 94,5 % ludności, natomiast na obszarze wiejskim gminy jest to tylko 2,5 %. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi w gminie 11,6 km, a sieci wodociągowej 25,2 km. Na terenie miasta funkcjonuje 5 oczyszczalni przydomowych, natomiast na terenie wiejskim gminy 123. [dane UMiG Lubomierz, 30.01.2017r.].

Uwarunkowania związane z rozwojem struktury funkcjonalno – przestrzennej

Charakterystyczne dla przeobrażeń struktury funkcjonalno-przestrzennej i osadniczej regionu lwóweckiego jest proces przemieszczania się ludności z terenów wiejskich do obrzeżnych pasm osadniczych, spowodowany rozwojem przemysłu i usług w ośrodkach miejskich i części większych ośrodków wiejskich, gdzie pojawiły się oferty lepszej płacy i warunków życia. Rolnictwo systematycznie traciło tu swoją pozycję jako mniej dochodowa gałąź gospodarki, z kolei w obsłudze ruchu turystycznego tereny te nie mogły sprostać konkurencji pobliskich Karkonoszy, stąd nastąpił w tym obszarze bardzo duży regres w bazie gastronomiczno - hotelowej i uległo dewastacji szereg obiektów turystycznych.

Ukształtowana historycznie, ustabilizowana i dobrze rozwinięta sieć osadnicza nie wymaga uzupełnienia o duże, nowe elementy. Wskazane jest prowadzenie przede wszystkim działań modernizacyjnych, dostosowanych do przewidywanych zmian jego struktury funkcjonalno – przestrzennej. Dla poprawy ładu przestrzennego, rozumianego jako dążenie do uzyskania pozytywnych walorów estetycznych, funkcjonalności i czytelności struktur przestrzennych w studium zakłada się:

- utrzymanie istniejącej sieci osadnictwa oraz przywrócenie wysokiej wartości walorów architektoniczno – urbanistycznych dla zabytkowych obszarów zabudowy i dobrze zachowanych wiejskich układów osadniczych,
- wyeliminowanie powtarzalnych, typowych rozwiązań architektonicznych,
- wprowadzenie nowych zespołów zabudowy w taki sposób, by nie prowadziło to do gruntownych zmian historycznie ukształtowanego krajobrazu poszczególnych jednostek osadniczych,
- lokalizowanie nowych zespołów zabudowy w ciągach już istniejących struktur lub ich wpisywanie w ciągi naturalnej kontynuacji ich rozwoju,
- przeciwdziałanie wprowadzaniu substandardowej trwałej zabudowy.

Utrzymaniu podstawowej struktury gospodarki lokalnej towarzyszyć powinna aktywizacja nowych terenów turystyczno – wypoczynkowych zwłaszcza położonych w obszarze Parku Krajobrazowego Doliny Bobru. Oprócz tradycyjnie wykształconych form turystyki wędrowniczej, wycieczkowej oraz pobytowej powinny wystąpić takie formy jak: agroturystyka wykorzystująca walory wsi letniskowych, ekoturystyka, wykorzystująca znaczne nagromadzenie osobliwości przyrodniczych i możliwości bezpośredniego kontaktu z naturą, turystyka rowerowa, wykorzystująca wyznaczone ścieżki i szlaki rowerowe oraz hippika powiązana z rozwojowymi ośrodkami jeździeckimi.

2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Zgodnie z obowiązującą ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ład przestrzenny jest to: „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne”. Układ osadniczy gminy Lubomierz został uformowany na bazie historycznych układów, bez większych zjawisk patologicznych i deformacji (czytelność kompozycji, brak rozlewania się zabudowy, harmonijnie ukształtowane układy ruralistyczne). W związku z powyższym należy dążyć do zachowania wykształconego układu przestrzennego, natomiast potrzeba ewentualnego jego rozwoju powinna następować poprzez kontynuację i wydzielania poszczególnych jednostek. Historyczny układ przestrzenny ma szczególne odzwierciedlenie w istniejącym stanie zagospodarowania w podziale na tereny zabudowane i tereny otwarte bez zabudowy.

Wyżej wymienione elementy zostały omówione w dalszych punktach II części niniejszego opracowania. Ochrona ładu przestrzennego dotyczy szczególnie zachowania tożsamości kulturowej gminy, zarówno w aspekcie urbanistycznym, jak i architektury historycznych obiektów, charakterystycznych dla gminy Lubomierz.

3. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

3.1. Rolnictwo i leśnictwo

W „Opracowaniu ekofizjograficznym dla województwa dolnośląskiego” [Bogda 2005], gmina Lubomierz została zaliczona do V regionu funkcjonalnego: rolniczo-przemysłowo-rekreacyjnego. Wskaźnikiem oceniającym w sposób syntetyczny warunki przyrodnicze produkcji rolniczej, jest wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej określany według metody opracowanej przez IUNiG w Puławach. Tereny o najlepszych warunkach przyrodniczych do produkcji rolniczej otrzymują maksymalnie 100 punktów. Gmina Lubomierz znalazła się w strefie o średnich warunkach agroekologicznych (61,4 pkt.) Jest to wynik niższy niż średnia dla województwa dolnośląskiego (76,3 pkt.). Z powodu położenia w regionie podgórskim – niekorzystną rzeźbą terenu oraz rozdrobnioną strukturą agrarną, gmina została uznana za obszar

o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) określonych Rozporządzeniem Rady Ministrów z 14 kwietnia 2004 r. (Dz.U. 2004.73.657 z późn. zm.).

Według danych uzyskanych w Urzędzie Gminy Lubomierz, we wrześniu 2016 roku tereny rolnicze zajmowały 8771,3 ha, tj. 67,5% obszaru gminy. Około 55% gruntów rolnych w gminie stanowią użytki orne. Użytki zielone zajmują tu ok. 44%. Niewielką powierzchnię rolniczej przestrzeni produkcyjnej zajmują sady – ok. 0,2% powierzchni gruntów rolnych. Najniższy udział powierzchni użytków rolnych w powierzchni ogólnej obrębów wiejskich występuje w Maciejowcu (45,6 %) oraz Pokrzywniku (54,8%). W pozostałych obrębach użytki rolne stanowią ponad 60% powierzchni. W mieście Lubomierz użytki rolne stanowią ok. 40% powierzchni.

Na terenie gminy dominują gleby średnie, zaliczane do klasy bonitacyjnej IV (65% użytków rolnych) i V (20% użytków rolnych). W gminie Lubomierz nie występują najlepsze gleby klasy I, a klasa II ma znaczenie marginalne (ok. 0,03% użytków rolnych).

Lasy i grunty leśne zajmują na terenie gminy Lubomierz 3089,4 ha, a zadrzewienia 143,6 ha. Stopień lesistości wynosi ok. 23,8% i jest niższy od przeciętnej dla obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego (29,4%). [Zestawienie klasoużytków, październik 2016].

Najwyższym stopniem lesistości charakteryzują się obręby: Maciejowiec (49,8%) i Lubomierz (44,4%). Najniższą zaś Janice (8,2%) oraz Radoniów (5,5%). Większe, zwarte obszary leśne znajdują się w południowej części gminy pomiędzy Lubomierzem a Chmieleniem oraz pomiędzy Zalesiem a Maciejowcem.

Przeważającą większość lasów (ponad 98% powierzchni) na terenie gminy i miasta Lubomierz stanowią lasy Skarbu Państwa. Znajdują się one w zarządzie Nadleśnictwa Lwówek Śląski oraz na niewielkich obszarach w południowej części gminy Nadleśnictw Szklarska Poręba i Świeradów.

Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa zajmują na terenie gminy wiejskiej ok. 239 ha oraz ok. 4,5 ha w mieście Lubomierz. Nadzór nad gospodarką leśną tych terenów sprawuje Nadleśnictwo Lwówek Śląski.

Największe obszary leśne gminy znajdują się na południe od Lubomierza i w rejonie Wojciechowa. W Wojciechowskim Lesie i we fragmencie Rębiszewskiego Lasu znaleźć można zbiorowiska o charakterze borów świerkowych ze związku *Vaccinio - Piceion* na glebach ilastych z wysokim poziomem wód gruntowych i dużym udziałem mchów torfowców.

Rozpowszechnione są bory mieszane *Pino – Quercetum*, z dominującym świerkiem i sosną oraz udziałem dębu szypułkowego i brzozy. Warstwę podszytu budują kruszyna, jarzębina i bez

koralewy. Runo na charakter borowy, dominuje borówka czernica *Vaccinium myrtillus*, pszeniec zwyczajny *Melampyrum pratense*.

Wśród lasów liściastych najlepiej zachowane są fragmenty lasów łęgowych *Carici remotae* – *Fraxinetum* i *Circae* – *Alnetum*. Drzewostan budują zwykle olsze: olsza szara i olsza czarna, rzadziej jesion, niekiedy z domieszką dębu, czeremchy i wiązu.

Nad zazwyczaj regulowanymi ciekami w obrębie łąk i pastwisk, można znaleźć inicjalne fragmenty łągowo-topolowo-wierzbowych *Salici* – *Populetum* z wierzbą kruchą *Salix fragilis*.

W miejscach wilgotnych ale nie zalewanych w dolinach oraz na ich zboczach rozwinęły się grądy z dominacją dębu szypułkowego, lipy drobnolistnej, jaworu, jesiony, czasem leszczyny.

Nieliczne są fragmenty acydofilnych dąbrów z klasy *Quercetea robori* – *petraeae* np. w Pławnej Górnej. Niewielkie obszary buczyn znajdziemy nad Zbiornikiem Pilchowskim, przy drodze z Pasiecznika do Wojciechowa i w Lubomierskim Lesie [Gramsz w: Jankowski 1998].

3.2. Zasoby środowiska przyrodniczego

- 1) W podziale regionalnym Polski, gmina Lubomierz położona jest w mezoregionie Pogórza Izerskiego. Pod względem morfologicznym gmina Lubomierz cechuje się znacznym zróżnicowaniem. Różnice wzniesień wahają się od blisko 500 m n.p.m. (wzgórza Krzywdy 493 m n.p.m., Polna 479 m n.p.m.) do ok. 260 m n.p.m. w dolinie Bobru w rejonie Jeziora Pilchowskiego. Charakterystyczną cechą krajobrazu gminy są ciągi wzgórz (Radoniowskich, Radomickich, Pogórza Rębiszowskiego) o przebiegu północny-zachód – południowy-wschód. Wzgórza te charakteryzują się zazwyczaj wyrównaną powierzchnią szczytową i łagodnymi stokami. Przebieg pasm wzgórz odzwierciedla układ głównych jednostek geologicznych rejonu gminy. Obszar gminy charakteryzuje się wyraźnie zaznaczonymi dolinami cieków. Największą z nich jest znajdująca się w Obniżeniu Lubomierza, szeroka dolina Oldzy. Wąskie i strome są dolinki potoków uchodzących do Bobru. Przykładem jest tzw. Dziki Wąwóz, którym płynie Maciejowski Potok. Rzeźba terenu miasta jest zróżnicowana morfogenetycznie. Od wschodu, południa i zachodu miasto otaczają niewysokie (380 – 400 m n.p.m.) pagóry kemowe o wyrównanych wierzchołkach i łagodnych stokach – spadki terenu nie przekraczają tu 8%. Miasto położone jest w kotlinowatym obniżeniu, którego powierzchnię stanowi wysoczyzna morenowa płaska położona na wysokości ok. 350 – 360 m n.p.m. Oś obniżenia stanowi dolina rzeki Oldzy. Górna część doliny o szerokości ok. 80 m

ograniczona jest krawędziami erozyjnymi o wysokości 5 – 10 m, natomiast w północnej części miasta dolina rozszerza się i przybiera charakter nieckowaty.

- 2) Gmina Lubomierz położona jest w zlewni Bobru (zlewnia II rzędu), należącej do dorzecza Odry. Obszar gminy odwadniany jest bezpośrednimi dopływami Bobru oraz na przeważającym obszarze poprzez dopływy Kwisy (lewobrzeżny dopływ Bobru). Głównym ciekim gminy Lubomierz jest Oldza – wypływająca ze Wzniesień Radoniowskich w okolicy Popielówka i wpadająca w Kwisy w Gryfowie Śląskim. Długość Oldzy wynosi ok. 24 km. Większe dopływy Oldzy to prawostronny Rybnik i lewostronna Lubomierka. Ponadto sieć hydrograficzną gminy tworzą: Młyńska Struga, Długi (Chmieleński) Potok, Słotwinia, Srebrna i jej dopływy: Kwilica i Kózka, Jamna, Potok Pilchowski, Kamienica i jej dopływy: Więziec, Grudzki Potok (Grudna) i Janicka Struga. Długość cieków naturalnych wynosi ogółem około 73,4 km. Według ewidencji gruntów wody zajmują 124,3 ha, co stanowi 1% powierzchni gminy. Powierzchnia samych wód płynących (cieków wodnych) wynosi 37,1 ha, rowów melioracyjnych – 35,7 ha. Wody stojące zajmują 51,5 ha, z czego 29,2 ha użytkowanych jest jako stawy hodowlane. Największe kompleksy wód stojących znajdują się w samym Lubomierzu, w Olesznej Podgórskiej oraz w Wojciechowie. Największym akwenem w sąsiedztwie gminy Lubomierz jest Jezioro Pilchowskie. Jest to zbiornik zaporowy (jezioro zaporowe) o długości 7,5 km, powierzchni ok. 240 ha i pojemności 50 mln m³. Utworzony został przez wybudowanie zapory na rzece Bóbr. Podstawowym celem tegoż zbiornika wodnego jest działanie przeciwpowodziowe (retencja) oraz produkcja energii elektrycznej. Zbiornik ten jest również ośrodkiem rekreacji wodnej i obszarem wędkarskim.
- 3) Pod względem geologicznym Gmina Lubomierz położona jest na styku trzech jednostek strukturalnych należących do bloku sudeckiego. Południowa i centralna część gminy, po miasto Lubomierz, położona jest w obrębie masywu (krystaliniku) karkonosko-izerskiego. Północna część gminy znajduje się natomiast w obrębie pasma (matamorfiku) kaczawskiego oraz niecki (synklinorium) północnosudeckiej. Granicę między masywem karkonosko-izerskim a metamorfikiem kaczawskim stanowi uskoki śródsudecki, przebiegający w przybliżeniu na linii Oleszna Podgórska – Milęcice. Ku północy utwory pasma kaczawskiego zapadają pod osady niecki północnosudeckiej, wypełniające Rów Wlenia. Masyw karkonosko-izerski w rejonie gminy, budują skały silnie zmetamorfizowane (głównie gnejsy) wieku paleozoicznego (od kambru po ordowik). Metamorfik kaczawski reprezentowany jest głównie przez fylity oraz łupki kwarcowo-

łyszczkowe. Utwory niecki północnosudeckiej to przede wszystkim: piaskowce i zlepienie czerwonego spągowca wypełniające Rów Wlenia. Osady czwartorzędowe tworzą nieciągłe pokrywy. Utwory polodowcowe wypełniają głównie Obniżenie Lubomierza i reprezentowane są przez gliny zwałowe oraz piaski i żwiry fluwiogłacialne. Osady holocenu to piaski i żwiry rzeczne wypełniające dna dolin potoków oraz gliny deluwialne pokrywające niższe partie stoków.

- 4) Gmina Lubomierz zgodnie z regionalizacją klimatyczną opracowaną przez Schmucka [Schmuck 1960] położona jest w Regionie Jeleniogórskim. Region ten obejmuje Kotlinę Jeleniogórską i otaczające ją 4 masywy górskie wraz z częścią Pogórza Izerskiego. Średnia roczna temperatura powietrza w Jeleniej Górze (342 m n.p.m) wynosi 7,6°C. W przebiegu rocznym temperatury powietrza, według średnich miesięcznych, w Kotlinie Jeleniogórskiej maksimum przypada w lipcu (17,3°C), a minimum w styczniu (-1,8°C). Jednak w niektórych latach najcieplejszym miesiącem może być czerwiec lub sierpień, a najniższe temperatury mogą wystąpić w lutym lub grudniu. Na obszarze Kotliny Jeleniogórskiej, w przebiegu rocznym opadów atmosferycznych wyraźnie zaznacza się maksimum letnie i minimum zimowe. Około 40 % sumy rocznej opadów przypada na sezon letni, od czerwca do sierpnia. Najniższe opady występują zazwyczaj w styczniu lub lutym, a najwyższe w lipcu. Obserwuje się duże różnice pomiędzy miesięcznymi i rocznymi sumami opadów w poszczególnych latach [Woś 1999]. Według średniej rocznej częstości występowania kierunków wiatru w Jeleniej Górze, z okresu 1994-2003, dominującym jest kierunek zachodni (17%), znaczny udział przypada też na kierunek północno-zachodni (14,9%) [Dancewicz 2004]. Wiatr z sektora południowego (SE, S, SW) stwarza potencjalne warunki do powstawania zjawisk fenowych, które należą do kategorii lokalnych systemów cyrkulacji orograficznej. Powstawanie zjawisk fenowych związane jest z masy powietrznej przez niemal równoleżnikowo usytuowane masywy górskie Sudetów. Fen powoduje on wzrost temperatury powietrza, spadek wilgotności względnej powietrza, wzrost prędkości i porywistości wiatru na zawietrznych zboczach Sudetów. W okresie zimowym przyczynia się do szybkiego zanikanie pokrywy śnieżnej. W ciągu 28% dni w roku odnotowywano ciszę, co oznacza rejestrowanie wiatrów o prędkości poniżej 0.5 m/s.
- 5) W mieście Lubomierz zlokalizowane są dwa parki miejskie zasługujące na wyróżnienie w zakresie walorów przyrodniczych:
- **Park Poklasztorny** w Lubomierzu o powierzchni ok. 2 ha. Stanowi część przyklasztornego założenia parkowego. Otoczony jest on kamiennym murem,

z którego między płatami kwitnącego bluszczu pospolitego malowniczo zwisają sznury winobluszczu. Miejscami na murze wykształciła się kalcyfilna flora naskalna (np. zanokcica murowa). Są to fragmenty XV-wiecznych murów otaczających miasto i założenie klasztorne. Od strony północno-zachodniej wzdłuż murów prowadzi zaułek z kamiennymi schodami, który doprowadza do byłego kąpieliska przy ulicy Partyzantów. W południowej części założenia nie ma praktycznie drzew, oprócz niewielkich wierzb i jesionów rosnących wokół oczka wodnego. Staw ten jest obudowany szuwarami oraz bogaty w roślinność hydrofilną. Obok zorganizowano ogródek astronomiczny ze ścieżką edukacyjną. Od południa, już poza murem miejskim znajduje się fragment zaniedbanego parku, w którym zwraca uwagę prowadząca od ulicy Partyzantów aleja kasztanowców z drzewami o obwodzie pni do 210 cm. Północna część założenia jest zaniedbanym parkiem z niewielką liczbą drzew, które jednak prezentują dużą wartość dendrologiczną. Są tutaj buki pospolite *Fagus silvaticus* o obwodach 395 i 515 cm, klony jawory *Acer pseudoplatanus* o obwodach pni do 395 cm, klony pospolite *Acer platanoides* (do 300 cm), jesiony wyniosłe *Fraxinus excelsior* (do 300 cm) oraz graby pospolite *Carpinus betulus* (do 220 cm). Nie zachowały się tutaj żadne czytelne ślady dawnej kompozycji tego założenia. Większą część powierzchni zajmuje obecnie gęsty podrost klonu oraz roślinami ruderalnymi (ostrożeń polny, pokrzywa zwyczajna).

- **Park przy ul. H. Wietora.** Niewielki teren zieleni o powierzchni ok. 0,25 ha. Park tworzą popularne gatunki dość młodych drzew o pierśnicach nie przekraczających 250 cm. Rosną tu klony jawory *Acer pseudoplatanus*, klony pospolite *A. platanoides*, jesiony wyniosłe *Fraxinus excelsior*, *robinia akacja* *Robinia pseudoacacia*, *brzoza brodawkowata* *Betula pendula*, dąb szypułkowy *Quercus robur*.
- 6) W gminie Lubomierz zlokalizowany jest parki podworski w Maciejowcu zasługujący na wyróżnienie w zakresie walorów przyrodniczych. Jest to zespół parkowo-pałacowy składający się z dwóch części; obszernego parku leśnego o powierzchni około 26 ha, gdzie dominuje stary drzewostan złożony głównie z gatunków rodzimych, oraz parku przypałacowego o powierzchni ok. 3 ha.
- Park leśny cechuje się wysokimi walorami przyrodniczymi, wykształciły się tu zbiorowiska leśne zbliżone do naturalnych. Drzewostan jest zróżnicowany wiekowo, obwód pni najstarszych i najgrubszych drzew (buków i świerków) przekracza 300 cm. Ponadto rośnie tu wiele roślin rzadkich i chronionych.

- Park przypałacowy. Odnotowano tu 87 gatunków i kultywarów drzew i krzewów. Największy udział ilościowy w drzewostanie mają drzewa rodzime. Do najczęściej spotykanych gatunków należą: lipa drobnolistna (*Tilia cordata*, obwód najgrubszych wynosi 380 cm), buk pospolity (*Fagus sylvatica*, najgrubszy – 420 cm), grab pospolity (*Carpinus betulus*, najgrubszy – 285 cm), jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*, najgrubszy – 400 cm), a także klony – jawor i pospolity. Najliczniej reprezentowanym gatunkiem introdukowanym jest kasztanowiec pospolity (najgrubszy – 400 cm). Warstwa krzewów jest bardzo dobrze rozwinięta, podobnie jak w drzewostanie najobficiej występują tu rośliny rodzime. Podszyt budują przede wszystkim młode drzewa rodzimych taksonów oraz dąb czerwony (*Quercus rubra*), a także krzewy takie jak: bez czarny (*Sambucus nigra*), malina właściwa (*Rubus idaeus*) oraz jeżyny (*Rubus sp.*).
- 7) Spośród drzew na uwagę zasługuje Aaleja Kasztanowa – ciąg spacerowy łączący ulice Gryfiogórską z Majową. Drzewa tu rosnące, nie są okazałe, jednak warte uwagi ze względu na formę alei. Rosną tu m.in. klony jawory o obwodach pni 150 i 180 cm oraz inne niewielkie drzewa (lipy, świerki) i krzewy (iwa). Większe okazy to 4 kasztanowce białe *Aesculus hippocastanum*, z których największy ma pień o obwodzie 260 cm.
- 8) Zbiorowiska łąkowe na terenie gminy Lubomierz są zazwyczaj intensywnie użytkowane i raczej ubogie florystycznie. Ciekawsze fragmenty łąk można odnaleźć na stromych zboczach lub terenach podmokłych gdzie zaniechano użytkowania rolniczego lub użytkuje się je ekstensywnie. Ciepłolubne murawy występują nielicznie, głównie na stromych stokach dolin Więżca i Grudzieńskiego Potoku. Budują je trawy mietlica pospolita *Agrostis vulgaris*, kostrzewa owcza *Festuca ovina* a także koniczyna polna *Trifolium arvense*, jastrzębiec kosmaczek *Hieracium pilosella* i macierzanki *Thymus sp.* W ich obrębie występuje dziewięciśń bezłodygowy *Carlina acaulis*. Do rzadkości na terenie gminy należą mokre psiary reprezentujące zespół *Nardo-Juncetum*. Budują je głównie: bliźniczka psia trawka *Nardus stricta* i pięciornik kurze ziele *Potentilla erecta*. W zbiorowiskach tych w dużej liczbie występuje storczyk szerokolistny i plamisty *Dactylorhiza majalis* i *D. maculata*, a także gnidosz rozesłany *Pedicularis sylvatica*. Najbardziej rozpowszechnionymi fitocenozami łąkowymi są na terenie gminy zbiorowiska z klasy *Molinio- Arrhenatheretea*. Na przeważających obszarach są to łąki intensywnie użytkowane rolniczo, zdominowane zwykle przez kilka gatunków traw. Najbardziej malownicze fragmenty to łąki z ostrożniem łąkowym *Cirsium rivulare*, które są jednak dość nieliczne. Częściej spotyka się zespoły ze związku *Calthion* rozpowszechnione w dolinach potoków. Należy tu zespół *Scirpetum silvatici* –

charakteryzujący się łąnowym występowaniem sitowia leśnego *Scirpus silvaticus* oraz wierzbowki błotnej *Filipendula almaria*. Są one pierwszym stadium sukcesji od roślinności łąkowej do łągów. Nielicznie występuje tu storczyk szerokolistny. Jedynym miejscem gdzie na terenie gminy wykształcają się zbiorowiska torfotwórcze z klasy *Scheuchzerio-Caricetae fuscae* oraz *Oxycocco-Sphagnetum* jest torfowisko w Wojciechowskim Lesie. Rośnie tu m.in. rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, welnianka pochwowata i wąskolistna *Eriophorum vaginatum* i *E. angustifolium*, fiołek błotny *Viola palustris* oraz mchy torfowce *Sphagnum* sp i kępy płonnika *Polytrichum strictum* [Gramsz w: Jankowski 1998].

- 9) Roślinność szuwarowa ze związku *Phragmition* występuje na niewielkich powierzchniach w otoczeniu stawów i nad rozlewającymi się w dolinach strumieniami. Jest to najczęściej szuwar trzcinowy *Phragmitetum Australis*, rzadziej pałkowy z pałąką szerokolistną *Typha latifolia*. Zupełnie sporadycznie występuje tatarak *Acorus calamus* i jeżogłówka gałęzista *Sparganium ramosum* oraz jeżogłówka pojedyncza *Sparganium emersum*. Szuwary turzycowe ze związku *Magnocaricion* są jeszcze rzadsze i reprezentowane przez *Caricetum gracilis* z turzycą zaostroszoną *Carex gracilis* w dolinie Srebrnej. Roślinności wodna mimo sporej liczby stawów jest uboga gatunkowo. Jednym z najpospolitszych zespołów roślinności wodnej jest zespół rzęs i spirodeli *Lemno - Spirodelletum polyrrhizae* z dominacją rzęsy drobnej *Lemna minor*. Zarówno na stawach jak i wolnoplłynących wodach występuje rdestnica pływająca *Potamogetonum natantis* oraz włosienicznik wodny *Ranunculus aquatilis* [Gramsz w: Jankowski 1998].

- 10) Na terenie gminy i miasta Lubomierz stwierdzono występowanie 33 gatunków ssaków (poza nietoperzami). Faunę ssaków gminy stanowią gatunki związane głównie ze strefą otwartą, polami i łąkami oraz lasami i brzeżną strefą lasu. Gatunków strefy otwartej najliczniejszy jest polnik, mysz polna i rzadziej zając i sarna. Z lasami i ich obrzeżami związane są sarny, dziki, lisy i borsuki. Przez obszar gminy okazjonalnie migruje łось. Wśród drapieżnych licznie występują kuny i lis. Sukcesywnie wzrasta populacja wydry. Lista gatunków ssaków odnotowanych na terenie gminy Lubomierz [Podsadowska w: Jankowski 1998], w nawiasie podano status ochrony (ś - ścisła, cz - częściowa, b - brak). Dla gatunków rzadkich podano miejsca ich występowania.

Rząd owadożerne:

- jeż zachodni *Erinaceus europaeus* (cz);
- kret *Talpa europaea* (cz);
- ryjówka aksamitna *Sorex araneus* (cz);
- ryjówka malutka *Sorex minutus* (cz);

- rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens* (cz). Zamieszkuje podmokłe łąki z krzewami i drzewami oraz zalewane okresowo tereny leśne. Stwierdzono w Pławnie Górnej- Chałupki nad leśnym strumieniem (oddz. 37) oraz w Lesie Radoniowskim (oddz. 118).
- zębielek karliczek *Crocidura suaveolens* (cz);

Rząd zającokształtne:

- zając szarak *Lepus capensis* (b);

Rząd gryzonie:

- wiewiórka *Sciurus vulgaris* (cz);
- orzesznica *Muscardinus avelanarius* (ś) – Las Wojciechowski, oddz. 185.
- piżmak *Ondatra zibethicus* (b);
- nornica ruda *Myodes glareolus* (b);
- karczownik *Arvicola terrestris* (cz);
- darniówka zwyczajna *Pitymys subterraneus* (b);
- nornik bury *Microtus agrestis* (b);
- polnik *Microtus arvalis* (b);
- mysz domowa *Mus musculus* (b);
- szczur wędrowny *Rattus norvegicus* (b);
- badylarka pospolita *Micromys minutus* (cz);
- mysz polna *Apodemus agrarius* (b);
- mysz leśna *Apodemus flavicollis* (b);
- mysz zaroślowa *Apodemus sylvaticus* (cz);

Rząd drapieżne:

- lis *Vulpes vulpes* (b);
- borsuk *Meles Meles* (b) – lasy na południe od Pokrzywnika (oddz. 177 i 179);
- kuna leśna *Martes martes* (b);
- kuna domowa *Martes foina* (b);
- tchórz *Mustela putorius* (b);
- wydra *Lutra Lutra* (cz) – Stawy hodowlane w rejonie Lubomierza, podmokłe fragmenty Lasu Lubomierskiego, oddz. 118;
- gronostaj *Mustela erminea* (cz) – dolina Bobru oraz w okolicy kompleksu stawów na wschód od Lubomierza;
- łasica łąska *Mustela nivalis* (cz);
- tchórz *Mustela putorius* (b);

Rząd parzystokopytne:

- dzik *Sus scrofa* (b);
- jeleni *Cervus elaphus* (b);
- sarna *Capreolus capreolus* (b);

- łось *Alces alces* (b) – osobniki migrujące; stwierdzono w 1995 i 1996 r. na wschód od Pławnej Średniej oraz w okolicy Maciejowca.

11) Różnorodność środowisk oraz dostępność wody sprawia, że na terenie gminy Lubomierz fauna nietoperzy jest zróżnicowana. Dominują gatunki synantropijne, które za schronienia wybierają budowle ludzkie: nocek duży, mroczek późny, gacek brunatny, karlik malutki, ale dość liczne są też gatunki leśne: borowiec wielki i mopek. Miejscem zimowania nietoperzy są piwnice kompleksu poklasztornego w Lubomierzu. Na terenie gminy zinwentaryzowano 9 gatunków nietoperzy [Paszkievicz, Szkudlarek w: Jankowski 1998]:

- nocek duży *Myotis myotis*;
- nocek Natterera *Myotis nattereri*;
- nocek rudy *Myotis daubentoni*;
- mroczek pozłocisty *Eptesicus nilssoni*;
- mroczek późny *Eptesicus serotinus*;
- karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*;
- borowiec wielki *Nyctalus noctula*;
- gacek brunatny *Plecotus auritus*;
- mopek *Barbastella barbastellus*.

Wszystkie gatunki nietoperzy w Polsce są objęte ochroną ścisłą i wymagają ochrony czynnej. Ponadto gatunki nietoperzy stwierdzane na terenie gminy, podlegają ochronie na podstawie kilku aktów międzynarodowych:

Nocek duży *Myotis myotis*. Status ochronny: podlega ochronie gatunkowej, Konwencji Berneńskiej - Apendix II, Konwencji Bońskiej - Apendix II, Porozumieniu o Ochronie Populacji Nietoperzy Europejskich (Porozumienie Bońskie) - Aneks I, a także Dyrektywie Siedliskowej UE - Aneks IV. Umieszczony na czerwonej liście IUCN - kategoria LR.

Nocek Natterera *Myotis nattereri*. Status ochronny: podlega ochronie gatunkowej, Konwencji Berneńskiej - Apendix II, Konwencji Bońskiej - Apendix II, Porozumieniu o Ochronie Populacji Nietoperzy Europejskich (Porozumienie Bońskie) - Aneks I, a także Dyrektywie Siedliskowej UE - Aneks IV. Umieszczony na czerwonej liście IUCN LR:lc - gatunek niższego ryzyka: najmniejszej troski.

Nocek rudy *Myotis daubentoni*. Status ochronny: podlega ochronie gatunkowej, Konwencji Berneńskiej - Apendix II, Konwencji Bońskiej - Apendix II, Porozumieniu o Ochronie Populacji Nietoperzy Europejskich (Porozumienie Bońskie) - Aneks I, a także

Dyrektywie Siedliskowej UE - Aneks IV. Umieszczony na czerwonej liście IUCN LR:lc - gatunek niższego ryzyka: najmniejszej troski.

Mroczek pozłocisty *Eptesicus nilssoni*. Status ochronny: podlega ochronie gatunkowej, Konwencji Berneńskiej - Apendix II, Konwencji Bońskiej - Apendix II, Porozumieniu o Ochronie Populacji Nietoperzy Europejskich (Porozumienie Bońskie) - Aneks I, a także Dyrektywie Siedliskowej UE - Aneks IV. Umieszczony na czerwonej liście IUCN LR:lc - gatunek niższego ryzyka: najmniejszej troski.

Mroczek późny *Eptesicus serotinus*. Status ochronny: podlega ochronie gatunkowej, Konwencji Berneńskiej - Apendix II, Konwencji Bońskiej - Apendix II, Porozumieniu o Ochronie Populacji Nietoperzy Europejskich (Porozumienie Bońskie) - Aneks I, a także Dyrektywie Siedliskowej UE - Aneks IV. Umieszczony na czerwonej liście IUCN LR:lc - gatunek niższego ryzyka: najmniejszej troski.

Karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*. Status ochronny: podlega ochronie gatunkowej, Konwencji Berneńskiej - Apendix II, Konwencji Bońskiej - Apendix II, Porozumieniu o Ochronie Populacji Nietoperzy Europejskich (Porozumienie Bońskie) - Aneks I, a także Dyrektywie Siedliskowej UE - Aneks IV. Umieszczony na czerwonej liście IUCN LR:lc - gatunek niższego ryzyka: najmniejszej troski.

Borowiec wielki *Nyctalus noctula*. Status ochronny: podlega ochronie gatunkowej, Konwencji Berneńskiej - Apendix II, Konwencji Bońskiej - Apendix II, Porozumieniu o Ochronie Populacji Nietoperzy Europejskich (Porozumienie Bońskie) - Aneks I, a także Dyrektywie Siedliskowej UE - Aneks II/IV. Umieszczony na czerwonej liście IUCN LR:lc - gatunek niższego ryzyka: najmniejszej troski.

Gacek brunatny *Plecotus auritus*. Status ochronny: podlega ochronie gatunkowej, Konwencji Berneńskiej - Apendix II, Konwencji Bońskiej - Apendix II, Porozumieniu o Ochronie Populacji Nietoperzy Europejskich (Porozumienie Bońskie) - Aneks I, a także Dyrektywie Siedliskowej UE - Aneks IV. Umieszczony na czerwonej liście IUCN - kategoria LR:lc - gatunek niższego ryzyka: najmniejszej troski.

Mopek *Barbastella barbastellus*. Status ochronny: podlega ochronie gatunkowej, Konwencji Berneńskiej - Apendix II, Konwencji Bońskiej - Apendix II, Porozumieniu o Ochronie Populacji Nietoperzy Europejskich (Porozumienie Bońskie) - Aneks I, a także Dyrektywie Siedliskowej UE - Aneks IV. Umieszczony na czerwonej liście IUCN kategoria VU (gatunek wysokiego ryzyka, narażony na wyginięcie, ze względu na spadek liczebności populacji lub straty siedliskowe).

Na terenie gminy stwierdzono następujące miejsca, w których nietoperze założyły swoje kolonie rozrodcze lub zimowiska:

- Wojciechów, stara plebania (karlik malutki, gacek brunatny);
- Wojciechów, kościół (gacek szary);
- Radoniów, kościół (gacek szary);
- Lubomierz, ratusz (gacek brunatny);
- Lubomierz, Zespół Szkół (gacek szary);
- Lubomierz, kościół i zabudowania klasztorne (gacek szary);
- Golejów, kościół (gacek brunatny);
- Golejów 66, pałac (gacek szary);
- Oleszna Podgórska (gacek brunatny);
- Pasiecznik, strych kościoła (gacek brunatny).

Nietoperze notowano także na miejscach ich żerowisk: stawy za Lubomierzem, przy drodze do Chmielenia, staw w Janicach, staw przy drodze z Lubomierza do Pławnej, las między Pasiecznikiem a Wojciechowem, las między Lubomierzem a Chmieleniem, las nad Jez. Pilchowskim, staw przy drodze z Lubomierza do Wojciechowa oraz pojedynczo w wielu innych miejscach na terenie gminy.

- 12) W mieście i gminie Lubomierz stwierdzono łącznie 109 gatunków ptaków, w tym 102 lęgowe i 7 przelotnych [Jankowski 1998]. Najważniejsze gatunki ornitofauny gminy to: dudek (*Upupa epos*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*), dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*), lerk (Lullula arborea), pliszka górska (*Motacilla cinerea*), świerszczak (*Locustella naevia*), strumieniówka (*Locustella fluviatilis*), trzciniak (*Acrocephalus arundinaceus*), gąsiorek (*Lanius collurio*), orzechówka (*Nucifraga caryocatactes*), dziwon (Carpodacus erythrinus).
- 13) Na terenie gminy stwierdzono 7 gatunków płazów i 4 gatunki gadów. Istnieje tu kilka większych obszarów będących dobrym siedliskiem dla tych grup zwierząt. Większość płazów preferuje małe i obficie zarośnięte oczka wodne. Najliczniej występuje ropucha szara, najrzadsza jest natomiast żaba moczarowa. Spośród gadów dominuje jaszczurka żyworodna, zaskroniec zwyczajny i jaszczurka zwinka. Bardzo rzadki jest padalec.

Lista stwierdzonych gatunków [Maślak w: Jankowski 1998]:

Płazy:

- traszka zwyczajna (*Lissotriton vulgaris*);
- traszka górska (*Ichtyosaura alpestris*);
- ropucha szara (*Bufo bufo*);
- żaba jeziorkowa (*Rana lessonae*);
- żaba wodna (*Rana esculenta*);
- żaba trawna (*Rana temporaria*);

- żaba moczarowa (*Rana arvalis*);

Gady:

- jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*);
- jaszczurka żyworodna (*Lacerta vivipara*);
- padalec zwyczajny (*Anguis fragilis*);
- zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*).

Wszystkie gatunki płazów i gadów występujących na terenie gminy podlegają ochronie częściowej, za wyjątkiem żaby moczarowej, która objęta jest ochroną ścisłą.

14) Gmina pozbawiona jest dużych rzek. Największe – Bóbr i Kamienica stanowią fragmentami granice gminy. Natomiast duża część strumieni na terenie gminy posiada obszary źródliskowe, a początkowe odcinki rzek nie są bogate w gatunki. Na terenie gminy stwierdzono 11 gatunków ryb. Większą różnorodnością ichtiofauny cechuje się graniczący z gminą Lubomierz Zbiornik Pilchowski.

Lista stwierdzonych gatunków [Błachuta i in. w: Jankowski 1998]:

- minóg strumieniowy *Lampetra planeri* - stwierdzany w Oldzy, nieliczny;
- pstrąg potokowy *Salmo trutta fario* - stwierdzany w Bobrze, Kamienicy, Srebrnej, Oldzy, b. liczny;
- lipień *Thymallus thymallus* - stwierdzany w Bobrze, liczny;
- kleń *Squalius cephalus* - stwierdzany w Bobrze, nieliczny;
- strzebla potokowa *Phoxinus phoxinus* - stwierdzana w Kamienicy i Oldzy, b. liczny;
- świnka *Chondrostoma nasus* - stwierdzana w Bobrze, nieliczna;
- lin *Tinca tinca* - stwierdzany w Oldzy, b. rzadki;
- brzana *Barbus barbus* - stwierdzany w Bobrze, nieliczny;
- kiełb *Gobio gobio* - stwierdzany w Bobrze, Kamienicy, Srebrnej, Oldzy, Pilchowskim Potoku, b. liczny;
- śliz *Barbatula barbatula* - stwierdzany w Bobrze, Kamienicy, Srebrnej, Oldzy, Pilchowskim Potoku, b. liczny;
- ciernik *Gasterosteus aculeatus* - stwierdzany w Bobrze, Kamienicy, Srebrnej, Oldzy, Pilchowskim Potoku, liczny.

Spośród ichtiofauny gminy, ochroną częściową objęte są: minóg strumieniowy oraz śliz pospolity.

3.2. Tereny i obiekty chronione

1) Inwentaryzacja przyrodnicza gminy [Gramsz w: Jankowski 1998] wykazała na terenie gminy następujące rośliny chronione (podkreślono gatunki objęte ochroną ścisłą):

- buławnik mieczolistny *Cephalanthera longifolia*;

- rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*;
- dziewięciśń bezłodygowy *Carlina acaulis*;
- gnidosz rozesłany *Pedicularis sylvatica*;
- kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*;
- listera jajowata *Listera ovata*;
- naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora*;
- pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły *Primula elatior*;
- podkolan biały *Platanthera biforia*;
- podrzeń żebrowiec *Blechnum spirant*;
- kukułka (storczyk) plamista *Dactylorhiza maculata*;
- kukułka (storczyk) szerokolistna *Dactylorhiza majalis*;
- śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*;
- wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*;
- wiciokrzew (suchokrzew) pomorski *Lonicera periclymenum*;
- zimowit jesienny *Colchicum autumnale*.

Ponadto w ostatnich latach stwierdzono występowanie jęczmienia zwyczajnego *Phyllitis scolopendrium* na stanowisku w lasach Leśnictwa Lubomierz. Dodatkowo w sąsiedztwie stwierdzono: paprotnik kolczysty *Polystichum aculeatum* oraz paprotnik ostry *Polystichum lonchitis* [Bodziarczyk, Malicki 2008]. Wszystkie wymienione gatunki objęte są ochroną ścisłą.

2) Na obszarze gminy (na podstawie opracowania autorskiego ekofizjografii) występują następujące siedliska wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywy Sieliskowej)¹:

- 6230 * Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie);
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*);
- 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*;
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*);
- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*);
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*);
- 9180 *Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*);
- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercetea robori-petraeae*);
- 91E0 *Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe).

¹ Kod typu siedliska przyrodniczego podano, korzystając z podręcznika interpretacyjnego Komisji Europejskiej – Interpretation Manual of European Union Habitats – EUR27 w wersji zawierającej poprawki przyjęte w 2007 r.

3) Południowo-wschodni fragment gminy Lubomierz w rejonie Pokrzywnika (o powierzchni ok. 6,5 km²) znajduje się w granicach **Parku Krajobrazowego Doliny Bobru**. Podstawą funkcjonowania parku jest Uchwała Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr LX/1083/10 z dnia 30 września 2010r. w sprawie Parku Krajobrazowego Doliny Bobru (Dz.U. Woj. Doln. Nr 192 poz.2903). Park o powierzchni 10 943 ha położony jest na terenie gmin: Jelenia Góra, Jeżów Sudecki i Stara Kamienica. Głównym elementem krajobrazu jest fragment doliny Bobru pomiędzy Jelenią Górą a Lwówkiem Śląskim. Park posiada plan ochrony przyjęty Rozporządzeniem Wojewody Dolnośląskiego z dnia 23 marca 2001 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego Doliny Bobru i jego otuliny. Park ten jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzowanie i upowszechnianie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania.

Zgodnie z przywołanym Planem, strategicznymi celami są:

- skuteczna ochrona naturalnych lub zbliżonych do naturalnych ekosystemów parku oraz wzbogacenie ich różnorodności biologicznej i zachowanie złożoności układów ekologicznych;
- odtworzenie zniszczonych lub uszkodzonych fitocenoz i zoocenoz, w tym szaty leśnej dla rekonstrukcji naturalnych procesów ekologicznych;
- ograniczenie zagrożeń antropogenicznych, głównie poprzez minimalizację agresywnych wobec środowiska form przestrzennego zagospodarowania parku i jego bezpośredniego otoczenia;
- kontynuacja badań naukowych i rozwój monitoringu dla uzupełniania wiedzy o zasobach przyrodniczych parku oraz wypracowania skutecznych form ich ochrony i wzbogacania.

Przedmiotem ochrony przyrody nieożywionej na terenie parku i jego otuliny są następujące obiekty:

- skały o wyróżniających się cechach petrograficznych, mineralogicznych i genetycznych;
- interesujące struktury sedymentacyjne, świadczące o ich genezie;
- interesujące struktury tektoniczne i ich odwzorowanie w terenie;
- skałki pojedyncze lub grupowe;
- miejsca interesujących zjawisk, uwarunkowanych procesami geologicznymi;
- udokumentowane złoża surowców mineralnych;
- ślady dawnego górnictwa.

Głównym celem ochrony form powierzchni ziemi jest zachowanie ich w naturalnej postaci, w jakiej zostały uformowane przez naturę, oraz zapewnienie warunków do ich przeobrażeń. Pozwoli to na możliwość poznania i obserwacji naturalnych procesów rzeźbotwórczych oraz ich efektów. Wszelkie ingerencje w naturalny krajobraz należy minimalizować w taki sposób, aby nie doprowadzić do jego zniszczenia.

Na terenie parku wskazuje się do szczególnej ochrony w formie 1 rezerwatu oraz pomników przyrody lub stanowisk dokumentacyjnych 20 obiektów geologicznych. Na terenie gminy Lubomierz są to: odsłonięcie na zachód, poniżej zapory pilchowskiej, ścianki skalne "Ścianki" na lewym brzegu Kamienicy oraz grupa skalna "Stanek" na lewym brzegu Bobru, przy ujściu Kamienicy. Ponadto w Parku, na terenie gminy Lubomierz wskazuje się do szczególnej ochrony indywidualnej, jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy dolinę Maciejowickiego Potoku, tzw. "Dziki Wąwóz".

Wskazuje się tu też do ochrony następujące obiekty geologiczne i geomorfologiczne: kamieniołom wapieni Pławna Górna oraz dolinę Kamienicy. Dla leżącego w obszarze otuliny parku kamieniołomu bazaltu w Wojciechowie zakłada się prowadzenie bieżącej, sukcesywnej rekultywacji przy zachowaniu naturalnych odsłonień i skałek bez możliwości ingerowania człowieka w te obiekty.

Przedmiotem ochrony zasobów i ekosystemów wodnych parku i otuliny są przede wszystkim wody powierzchniowe, występujące na tych terenach w postaci obiektów punktowych (źródła), liniowych (rzeki) i obszarowych (zbiorniki wodne). Zasady postępowania ochronnego wobec tych obiektów zdeteminowane są położeniem w określonej części (strefie) przekroju poprzecznego doliny Bobru, obejmującego równiny zalewowe, terasy nadzalewowe i na ogół dość strome zbocza oraz wierzchowiny.

Celem ochrony flory i ekosystemów nieleśnych parku i jego otuliny jest zachowanie wszystkich typów siedlisk oraz pełnej różnorodności świata roślin, a więc wszystkich gatunków występujących na tym terenie. Wiele z nich nie wymaga żadnych bądź prawie żadnych działań ochronnych ze strony człowieka. Należą do nich pospolite rośliny łąkowe oraz leśne o szerokiej amplitudzie ekologicznej czy ekspansywne rośliny synantropijne. Szereg jednak gatunków należy do roślin zagrożonych wskutek różnorodnej działalności człowieka i te wszystkie, bez wyjątku, powinny w przyszłości korzystać z różnych form ochrony. Aby zapewnić skuteczną ochronę ekosystemom nieleśnym i pełną różnorodność florystyczną parku i jego otuliny, zakłada się między innymi następujące działania: